

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Zuzany Bystřické a soudců Mariana Kokeše a Martina Kopy ve věci

žalobce: **DAREAL a.s.**, IČ: 269 73 596
sídlem Gajdošova 7, 615 00 Brno
zastoupený advokátkou JUDr. Eliškou Chobolovou
sídlem Cihlářská 19, 602 00 Brno

proti
žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**
sídlem Masarykova 427/31, 602 00 Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 8. 2021, č.j. 30379/21/5100-41453-711845,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Rozhodnutím ze dne 5. 8. 2021, č.j. 30379/21/5100-41453-711845 (dále jen „napadené rozhodnutí“), žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Finančního úřadu pro Jihomoravský kraj (dále jen správce daně) ze dne 5. 11. 2020, č. j. 4394850/20/3005-70462-709972, kterým žalobci nebyl přiznán úrok z neoprávněného jednání správce daně ve smyslu § 254 odst. 1 a 2 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, v rozhodném znění (dále jen „daňový řád“).

II. Shrnutí argumentů obsažených v žalobě

2. Žalobce ve včas podané žalobě namítá, že v obnoveném řízení fakticky došlo ke zrušení platebního výměru na daň z převodu nemovitosti. Uhrazená část daně se tak stala daní neoprávněně zaplacenou. Proto žalobci náleží úrok dle ustanovení § 254 odst. 1 a 2 daňového řádu. Argumenty uplatněné v odvolání nebyly řádně vypořádány. Napadené rozhodnutí je věcně nesprávné a nepřezkoumatelné.
3. Správce daně jednal nezákonně již od roku 2004, kdy mu byla předána fotokopie znaleckého posudku o padělaném podpisu na kupní smlouvě o převodu nemovitostí. Již tuto obnovu mohl povolit. Přesto na zaplacení daně trval, vymáhal daň i po pravomocném určení vlastnického práva žalobce. Žalobce šikanoval platebními výměry na penále za prodlení. Správce daně žádost o obnovu zamítl, předběžnou otázku si neposoudil a odkázal na občanskoprávní řízení o určení vlastnického práva s tím, že o obnovu řízení má být požádáno následně. V důsledku nesprávného formalistického postupu byl žalobce nucen podstoupit zdoluhavý soudní spor o povolení obnovy řízení – správce daně trval na tom, že vlastnické musí být pravomocně určeno soudem, ačkoliv byl doložen jednoznačný důkaz svědčící o neplatnosti kupní smlouvy. K tomuto žalobce cituje nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 216/18. Závěr, že nedošlo k naplnění podmínek pro ustanovení § 254 daňového řádu je formalistický, nespravedlivý a v rozporu s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2017, č. j. 5 Afs 27/2017-45. Omezení vlastnického práva bylo způsobeno nesprávným poučením Finančního ředitelství v Brně v rozhodnutí ze dne 21. 7. 2005, které mělo věc vrátit k dalšímu řízení s tím, že obnova měla být již v roce 2004 povolena. Žalobce odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2014, č. j. 7 Afs 94/2014-53 stran účelu daňového řízení. Nelze akceptovat závěr, že žalobci nevznikl nárok na úrok z neoprávněného jednání správce daně. Finanční prostředky byly žalobci vráceny až po pěti letech.
4. Žalobce navrhl, aby soud napadené a prvostupňové rozhodnutí zrušil.

III. Vyjádření žalovaného k žalobě

5. Ve vyjádření k žalobě žalovaný odkazuje na napadené rozhodnutí. Podstata věci a argumentace je stejná jako v odvolání. U platebního výměru z roku 2002 nedošlo ke zjištění a konstatování nezákonnosti. Platební výměr nebyl vydán v rozporu se zákonem či na základě nesprávného úředního postupu. Obnovou řízení vyvstala nová skutková okolnost. Žalobce ve své žalobě popisuje dvě různé situace, z nichž nárok na úrok dovozuje, a třetí z textu žaloby vyplývá nepřímou. Všechny nosné důvody odvolání byly vypořádány.
6. Pokud žalobce spojuje svůj nárok na úrok z neoprávněného jednání správce daně s rozhodnutím o žádosti o obnově řízení podané v roce 2004, nebyla splněna podmínka změny či zrušení rozhodnutí o stanovení daně pro nezákonnost. Citace nálezu Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 216/18 se týká řízení o návrhu na povolení obnovy u správce daně podaného dne 18. 12. 2012. Tomuto návrhu nebylo vyhověno z důvodu uplynutí objektivní lhůty, přičemž ke stejnému závěru dospěl žalovaný a následně v soudním přezkumu také Krajský soud v Brně a Nejvyšší správní soud.
7. Žalobce měl možnost dovolávat se náhrady škody, pokud mu nějaká v souvislosti nesprávným úředním postupem vznikla. Žalobcem odkazovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2017, č. j. 5 Afs 27/2017-45 není pro danou věc vůbec přílehlavý.

IV. Replika žalobce

8. Žalovaný opakuje závěry z napadeného rozhodnutí. I obecné soudy mají povinnost projednávanou věc zkoumat z hlediska ústavnosti – nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 216/18, bod 37. Pakliže došlo k protiústavnímu zásahu do práv žalobce, došlo také k nezákonnosti. Z tohoto nálezu vyplývá, že za daných mimořádných okolností žalobkyně v podstatě nemůže úspěšně uplatnit nárok na náhradu škody dle zákona č. 82/1998 Sb. Institut úroku z neoprávněného jednání správce daně má být použit. V důsledku jednání správce daně došlo k zásahu do práva žalobce vlastnit majetek a ten nemá jiný nástroj pro napravení dlouhodobého protiprávního zásahu do majetkové sféry.

V. Duplika žalovaného

9. Žalobce závěry nálezu Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 216/18 značně zjednodušuje a nesprávně interpretuje. Při zkoumání zákonnosti je třeba brát v potaz, zda výsledek posouzení zákonnosti významně nezasahuje do ústavně zaručených práva jednotlivců. Žalobcová podání stejně jako jeho žaloba jsou poměrně nejednoznačná v identifikaci požadovaného nároku. Není zřejmé, zda se žalobce domáhá úroku v souvislosti se stanovením daně, či v souvislosti s vyřízením jeho prvního či druhého návrhu na obnovu řízení. O stanovení daně se jednalo jen v prvním uvedeném případě, kdy ale nelze tvrdit, že nesprávně stanovení daně bylo zaviněno správcem daně. Žalobcovo tvrzení, že by patrně s uplatněním takového nároku neuspěl, nemůže být důvodem pro přiznání úroku dle daňového řádu.

VII. Posouzení věci soudem

10. Krajský soud v Brně (dále jen „soud“) v souladu s § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), bez nařízení ústního jednání přezkoumal podle skutkového a právního stavu ke dni rozhodování žalovaného postupem podle (§ 75 odst. 1 s. ř. s.) v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) napadené rozhodnutí žalovaného, jakož i předcházející rozhodnutí správce daně včetně řízení předcházejícího jeho vydání, a shledal, že žaloba **není důvodná** (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
11. Podstatu nyní projednávané věci tvoří námitka žalobce zpochybňující správnost postupu daňových orgánů při nepřiznání úroku z neoprávněného jednání správce daně ve smyslu § 254 daňového řádu.
12. Úprava úroku z neoprávněného jednání správce daně v § 254 daňového řádu prošla v průběhu daňového řízení novelizací zákonem č. 283/2020 Sb., který nabyl účinnosti 1. 1. 2021. Dle přechodného ustanovení čl. II. bod 11 tohoto zákona se úrok podle zákona č. 280/2009 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, u něhož ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona trvají podmínky pro jeho vznik, uplatní do dne předcházejícího dni nabytí účinnosti tohoto zákona. Ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona se na tento úrok uplatní zákon č. 280/2009 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.
13. Dle přechodného ustanovení čl. II bod 12 zákona č. 283/2020 Sb. se na řízení a jiné postupy související s uplatněním úroků podle zákona č. 280/2009 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona použije zákon č. 280/2009 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

14. Vznik a existence úroku z neoprávněného jednání správce daně se tedy posuzuje dle daňového řádu ve znění účinném do 31. 12. 2020.
15. Dle § 254 odst. 1 daňového řádu *„dojde-li ke zrušení, změně nebo prohlášení nicotnosti rozhodnutí o stanovení daně z důvodu nezákonnosti nebo z důvodu nesprávného úředního postupu správce daně, náleží daňovému subjektu úrok z částky, která byla daňovým subjektem uhrazena na základě tohoto rozhodnutí nebo v souvislosti s tímto rozhodnutím, který odpovídá ročně vyšší repo sazby stanovené Českou národní bankou, zvýšené o 14 procentních bodů, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí, a to ode dne následujícího po dni splatnosti nesprávně stanovené daně, nebo došlo-li k úhradě nesprávně stanovené daně později, ode dne její úhrady. Tento úrok nevzniká v případě peněžitého plnění v rámci dělené správy.“*
16. Dle § 254 odst. 2 daňového řádu *„v případě, že bylo na daňovém subjektu vymáháno neoprávněně, náleží mu za dobu neoprávněně vedeného exekučního řízení úrok podle odstavce 1 ve dvojnásobné výši; nárok na tento úrok nevzniká, pokud je neoprávněnost exekuce způsobena pozdějším vyslovením neúčinnosti doručení rozhodnutí nebo navrácením lhůty v předešlý stav.“*
17. Dle § 54 odst. 1 písm. b) zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní poplatků, v rozhodném znění (dále jen „ZSDP“) *„Řízení ukončené pravomocným rozhodnutím se obnoví na žádost příjemce rozhodnutí nebo z úřední povinnosti, jestliže rozhodnutí bylo učiněno na základě podvrženého nebo zfalšovaného dokladu, křivé výpovědi svědka nebo křivého znaleckého posudku nebo rozhodnutí bylo dosaženo jiným trestným činem.“*
18. Vzhledem ke skutečnosti, že žalobce v podané žalobě uplatnil rovněž námitku nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí žalovaného, zabýval se krajský soud nejprve otázkou, zda je napadené rozhodnutí způsobilé soudního přezkumu. Případná nepřezkoumatelnost správního rozhodnutí je totiž vadou natolik závažnou, k níž je krajský soud povinen přihlížet z úřední povinnosti (*ex officio*) a pro kterou by muselo být rozhodnutí žalovaného dle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. zrušeno.
19. K uvedené námitce zdejší soud na úvod připomíná, že nepřezkoumatelnost rozhodnutí může nastat z důvodu jeho nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí. Obecně lze za nesrozumitelné považovat takové rozhodnutí, z jehož výroku nelze zjistit, jakým způsobem bylo rozhodnuto, jehož výrok je vnitřně rozporný nebo nelze rozeznat, co je výrok a co odůvodnění, dále takové rozhodnutí, z něhož není patrné, které osoby jsou jeho adresátem a kdo byl rozhodnutím zavázán apod. V případě nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů soud posuzuje, zda se žalovaný v rozhodnutí vypořádal se všemi žalobcem uplatněnými okolnostmi a zda srozumitelným způsobem uvedl, jaké skutečnosti vzal při svém rozhodování za prokázané a kterým naopak nepřisvědčil, jakými úvahami byl ve svém rozhodování veden, o které důkazy opřel svá skutková zjištění a které důvody jej vedly k vyslovení závěrů obsažených ve výsledném rozhodnutí.
20. Vychází-li krajský soud z výše uvedených závěrů, jakož i ze základních zásad vztahujících se k obsahovým náležitostem odůvodnění rozhodnutí, pak je zřejmé, že žalobou napadené rozhodnutí tyto základní obsahové náležitosti nepostrádá. Z odůvodnění rozhodnutí je možno seznat, jakými úvahami byl žalovaný ve své rozhodovací činnosti veden, jakými skutečnostmi se zabýval a jaké důvody jej vedly k vyslovení závěrů obsažených ve výsledném rozhodnutí. Z rozhodnutí jsou patrné závěry, které žalovaný ve vztahu k žalobcem uplatněným

námítkám zaujal a na základě jakých konkrétních skutečností k nim dospěl. Podstata úvah žalovaného tedy z napadeného rozhodnutí vyplývá, důvody pro nepřiznání úroku z neoprávněného jednání správce daně jsou tak dostatečně srozumitelné. Rozhodnutí tedy není nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost nebo pro nedostatek důvodů. Zdejší soud pro úplnost dodává, že jak judikuje Nejvyšší správní soud, je nutno číst rozhodnutí obou stupňů jako jeden celek (viz rozsudek NSS ze dne 31. 10. 2014, č. j. 6 As 161/2013-25). Otázkou, zda byly tyto úvahy správné, se bude zabývat soud níže.

21. Krajský soud ze správního spisu zjistil, že dne 18. 7. 2000 byla uzavřena kupní smlouva, jíž došlo k převodu vlastnického práva žalobce, jednajícím Ing. A. W. (původní žalobce EURESTA s.r.o., IČ: 25320386, se sídlem v Brně, Gajdošova 4392/7, PSČ 615 00, zanikl s účinností ke dni 6. 8. 2015 bez likvidace fúzí formou sloučení s nástupnickou společností DAREAL a.s., IČ: 26973596, se sídlem v Brně, Gajdošova 4392/7, PSČ 615 00, přičemž došlo k přechodu jmění společnosti EURESTA s.r.o., jakožto zanikající společnosti, na nástupnickou společnost DAREAL a.s., a nástupnická společnost DAREAL a.s. vstoupila do právního postavení společnosti EURESTA s.r.o., jakožto zanikající společnosti) na kupujícího Ing. B. H. k následujícím nemovitostem: budova bez čp/če na pozemku p.č. 677/2 (budova umístěna na pozemku jiného vlastníka zapsaného na LV č. 1181), budova bez čp/če na pozemku p.č. 681/8, budova bez čp/če na pozemku p.č. 681/9, budova bez čp/če na pozemku p.č. 681/10, budova bez čp/če na pozemku p.č. 681/13, rozestavěná budova na pozemku p.č. 681/14 a pozemky p.č. 681/2, p.č. 681/3, p.č. 681/7, p.č. 681/8, p.č. 681/9, p.č. 681/10, p.č. 681/13, p.č. 681/14, p.č. 681/20, p.č. 681/21, p.č. 682, p.č. 683/2 a p.č. 684/2, vše v k. ú. Popůvky u Brna, obec Popůvky, okres Brno-venkov, zapsané v katastru nemovitostí na LV č. 997 u Katastrálního úřadu pro Jihomoravský kraj, katastrální pracoviště Brno-venkov (dále jen „kupní smlouva“). Právní účinky vkladu vznikly dne 21. 8. 2000 podle rozhodnutí Katastrálního úřadu Brno-venkov ze dne 1. 9. 2000, č. j. V11-4608/2000 (rozhodnutí doručeno žalobci v září 2000). Lhůta pro podání daňového přiznání k dani z převodu nemovitostí uplynula dne 9. 10. 2000.
22. Finanční úřad Brno-venkov dne 24. 6. 2002 vyzval žalobce k podání daňového přiznání k dani z převodu nemovitostí (dále jen „DAP“), což žalobce dne 5. 8. 2002 učinil (včetně znaleckého posudku Ing. Z. ze dne 26. 7. 2002 se zjištěnou cenou převáděných nemovitostí 35 950 120 Kč). Na základě toho byl vydán platební výměr dne 2. 10. 2002, č. j. 144693/02/293962/3582, jímž byla žalobci vyměřena daň ve výši 1 797 510 Kč. Platební výměr byl žalobci doručen dne 19. 10. 2002, avšak žalobce proti němu nepodal odvolání, nýbrž jen žádost o posečkání daně, kterou správci daně doručil dne 21. 11. 2002. Tato i následná žádost z 9. 6. 2003 byly zamítnuty (dne 31. 12. 2002, resp. 23. 6. 2003).
23. Dne 15. 7. 2004 žalobce podal dle § 54 odst. 1 písm. b) ZSDP, návrh na povolení obnovy řízení (dále též jen „návrh“), v němž oznámil, že vyměření daně bylo učiněno na základě podvrženého nebo zfalšovaného dokladu či jiného trestného činu, protože podpis jednatele žalobce na kupní smlouvě byl zfalšován (k tomu připojil znalecký posudek a též kopii podané žaloby na určení vlastnického práva).
24. K dotazu správce daně, kdy se přesně žalobce dozvěděl o důvodech obnovy řízení (za účelem posouzení včasnosti návrhu), žalobce uvedl, že subjektivní lhůtu určoval od vyhotovení znaleckého posudku ze dne 24. 5. 2004. Finanční úřad Brno-venkov však návrh zamítl dne 18. 11. 2004, č. j. 182893/04/293960/8892, s tím, že nebyla relevantně prokázána existence důvodů povolení obnovy řízení dle § 54 odst. 1 písm. b) ZSDP.

25. Dne 28. 12. 2004 bylo u správce daně podáno odvolání, v němž žalobce mimo jiné nesouhlasil s posouzením jím předloženého znaleckého posudku, který by měl dostačovat k povolení obnovy řízení dle § 54 odst. 1 písm. a) i b) ZSDP. Žalobce vyjádřil své obavy, že v případě nepovolení obnovy, mu ještě před rozhodnutím obecných soudů o určení vlastnického práva k nemovitostem, uplyne objektivní lhůta pro nové podání návrhu na povolení obnovy řízení.
26. Odvolání žalobce bylo zamítnuto Finančním ředitelstvím v Brně dne 21. 7. 2005, č. j. 1042/05/FŘ 140. Odvolací orgán potvrdil rozhodnutí správce daně s tím, že mu nepřísluší zkoumat pravost podpisů na kupní smlouvě, a že bylo správně postupováno dle § 28 odst. 1 ZSDP. Jelikož se k platnosti kupní smlouvy nevyjádřil obecný soud, tak po právu nebyla obnova řízení povolena. K námitce uplynutí objektivní lhůty odvolací orgán uvedl, že je-li smlouva skutečně absolutně neplatnou, pak objektivní lhůta neběží, když není možné určit její počátek, a proto daňový subjekt je omezen při podání žádosti o povolení obnovy řízení pouze šestiměsíční subjektivní lhůtou dle § 22 zákona č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o trojdani“).
27. Ze správního spisu dále vyplynulo, že žalobce podal v roce 2008 žalobu o určení vlastnického práva, o které bylo rozhodnuto Okresním soudem Brno-venkov dne 22. 10. 2010, č. j. 20 C 26/2008-504, a následně i Krajským soudem v Brně dne 18. 9. 2012, č. j. 47 Co 127/2011-585. Soudy přisvědčily tvrzení žalobce a určily, že je vlastníkem nemovitostí, jež byly předmětem kupní smlouvy, protože k převodu vlastnického práva nikdy nedošlo vzhledem k nepravosti podpisu na kupní smlouvě; smlouva byla od počátku absolutně neplatná.
28. Po právní moci rozsudku krajského soudu žalobce podal dne 18. 12. 2012 u správce daně druhý návrh na povolení obnovy řízení o stanovení daně z převodu nemovitostí. Svoji argumentaci od prvního návrhu výrazně neodlišil, tvrzení však dokládal výše uvedenými soudními rozhodnutími. Subjektivní lhůtu pro podání návrhu považoval žalobce za splněnou s tím, že počala běžet až od právní moci rozhodnutí krajského soudu. Objektivní lhůta nepočala běžet (s odkazem na odůvodnění rozhodnutí Finančního ředitelství Brno ze dne 21. 7. 2005, č. j. 1042/05/FŘ 140 – viz bod 7), vzhledem k absolutní neplatnosti kupní smlouvy, z níž neplynuly žádné právní následky, ani převod vlastnického práva či daňová povinnost. Dle žalobce tak byly dány podmínky pro povolení obnovy řízení dle § 117 odst. 1 písm. b) daňového řádu.
29. Řízení o podaném návrhu zastavil Finanční úřad pro Jihomoravský kraj, Územní pracoviště Brno-venkov (dále též „správce daně“), rozhodnutím ze dne 7. 3. 2013, č. j. 568011/13/3005-24402-709972. Správce daně zkoumal splnění podmínek pro podání návrhu na povolení obnovy řízení, přičemž dospěl k závěru, že objektivní lhůta k podání návrhu uplynula již dne 31. 12. 2005 bez ohledu na dříve podaný návrh.
30. Proti rozhodnutí správce daně podal žalobce dne 3. 4. 2013 odvolání, kterým namítal nesprávnost právního posouzení věci, kterým bylo porušeno právo žalobce na spravedlivý proces a též právo vlastnit majetek. V otázce běhu lhůt odkázal na argumentaci již uplatněnou v podání ze dne 18. 12. 2012 a na právní názor vyslovený Finančním ředitelstvím v Brně v rozhodnutí ze dne 21. 7. 2005. Odvolací finanční ředitelství zamítlo odvolání žalobce a potvrdilo rozhodnutí správce daně rozhodnutím ze dne 27. 9. 2013, č. j. 24006/13/5000-14401-701942. V tomto rozhodnutí žalovaný odkazoval na správnost použití

§ 28 odst. 1 ZSDP ve správním řízení, podle něhož vyskytne-li se v řízení otázka, o níž již bylo pravomocně rozhodnuto příslušným orgánem, je tímto rozhodnutím správce daně vázán. Správce daně tedy nezpochybňoval rozhodnutí Katastrálního úřadu Brno-venkov ze dne 1. 9. 2000, č. j. V11-4608/2000, a vyměřil žalobci v souladu s právními předpisy daň, neboť neměl pochybnost o existenci kupní smlouvy.

31. Žalobce podal proti tomuto rozhodnutí žalobu ke zdejšímu soudu. Žaloba byla rozsudkem ze dne 31. 3. 2016, č. j. 29 Af 87/2013-69 zamítnuta. Žalobce brojil proti tomuto rozsudku kasační stížností, která byla rozsudkem Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“) dne 7. 12. 2017, č. j. 10 Afs 113/2016-37, zamítnuta. Žalobce podal ve věci ústavní stížnost, jejíž důvodnosti přisvědčil Ústavní soud (dále též „ÚS“) v nálezu ze dne 2. 4. 2019, sp. zn. II. ÚS 216/18. Dle ÚS bylo rozsudkem NSS a rozsudkem Krajského soudu v Brně porušeno právo žalobce na spravedlivý proces zaručené článkem 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, právo vlastnit majetek zaručené čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, jakož i princip důvěry jednotlivce ve správnost aktů veřejné moci zaručený čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky. Obě tato soudní rozhodnutí proto Ústavní soud zrušil. Krajský soud posléze rozhodl znovu a rozsudkem č. j. 29 Af 87/2013-123 ze dne 24.10.2019 zrušil rozhodnutí odvolacího orgánu.
32. Správce daně poté podanému odvolání v plném rozsahu vyhověl a napadené rozhodnutí o zastavení řízení ze dne 7. 3. 2013, č. j. 568011/13/3005-24402-709972, zrušil a návrh na obnovu řízení shledal přípustným. Řízení zahájené vydáním výzvy č. j. 103401/02/293962/3582, jímž byl žalobce vyzván k DAP, zastavil.
33. Poté dne 29. 9. 2020 zaslal žalobce podnět k přiznání úroku z neoprávněného jednání správce daně dle § 254 daňového řádu. Platebním výměrem na daňové penále ze dne 20. 10. 2020, č. j. 4417923/20/3005-70462-712516, byl předpis na penále stanoven ve výši 0 Kč. Správce daně dále rozhodnutím ze dne 22. 10. 2020, č. j. 4449376/20/3005-70462-712516, rozhodl o vrácení přeplatku na dani z převodu nemovitostí ve výši 2 839 730 Kč. Správce daně nepřiznal žalobci úrok z neoprávněného jednání správce daně. Žalovaný napadeným rozhodnutím tento závěr potvrdil.
34. Předně soud považuje za důležité uvést, že § 254 odst. 1 daňového řádu spojuje vznik nároku na úrok s kumulativním splněním dvou alternativně vymezených podmínek. První podmínkou je existence rozhodnutí o stanovení daně, jenž bylo zrušeno, změněno, nebo prohlášeno za nicotné (z důvodu nezákonnosti, či z důvodu nesprávného úředního postupu, popřípadě z obou důvodů současně). Druhou podmínkou je skutečnost, že na základě tohoto rozhodnutí či v souvislosti s ním došlo k úhradě peněžitých částek (daně). Pokud by nedošlo k úhradě těchto částek, nebylo by zde žádného důvodu k úhradě úroku. Úrok podle § 254 odst. 1 daňového řádu tak představuje satisfakci tomu, kdo byl – z titulu nezákonných rozhodnutí či z titulu nesprávného úředního postupu - povinen uhradit finanční částky, které by jinak, nebýt nezákonného rozhodnutí či nesprávného úředního postupu, hradit nemusel (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2014, č. j. 7 Afs 94/2014-53).
35. Spornou otázkou v nyní řešené věci tedy je, zda došlo k naplnění první podmínky pro přiznání úroku z neoprávněného jednání správce daně, tedy zda správce daně pochybil.
36. Nejprve je tedy nutno zodpovědět otázku: Může obnova řízení sloužit k nápravě nezákonnosti? Nahlédnutím do komentářů k ustanovení § 177 daňového řádu týkajícího se předpokladů obnovy řízení je nutno na tuto otázku odpovědět negativně. Z komentáře

nakladatelství Wolters Kluwer vyplývá, že smyslem obnovy řízení „je zohlednit okolnosti významné pro správné zjištění skutkového stavu, které vyšly najevo až dodatečně po vydání rozhodnutí. Tento opravný prostředek tak neslouží k nápravě vad řízení či nápravě nezákonností daňového rozhodnutí. Nelze však říci, že by se jím odstraňovaly deficity skutkového stavu zjištěného správcem daně v původním řízení. Okolnost, že dodatečně vyšly najevo nové skutečnosti či důkazy anebo dříve provedené důkazy se ukázaly být nepravdivými, nemusí nutně znamenat, že by správce daně nevycházel v okamžiku vydání svého rozhodnutí z dostatečně zjištěného skutkového stavu. (...) Podstatné tedy je, že předmětem tohoto institutu je obnovení celého řízení; nejde jen o změnu původního rozhodnutí (viz Baxa, J.; Dráb, O.; Kaniová, L.; Lavický, P.; Schillerová, A.; Šimek, K.; Žišková, M. Daňový řád: Komentář. Praha: Wolters Kluwer (ČR), 2011). Totožné stanovisko lze shledat rovněž i u komentáře nakladatelství C. H. Beck: „Důvodem pro obnovu řízení jsou vždy věci povahy skutkové. Je-li tak třeba na základě novot učinit skutková přehodnocení, je obnova řízení přípustná. Obnova řízení se však neuplatňuje pro nápravu právních vad. Jakékoliv nesprávné právní hodnocení je tak možno řešit nanejvýš skrze přezkumné řízení. (...) [V] řízení o povolení obnovy správce daně nezkontroluje, zda rozhodnutí vydané v daňovém řízení je v souladu se zákonem, včetně posouzení, zda rozhodnutí předcházelo úplné zjištění skutkového stavu věci. Tyto skutečnosti jsou pro povolení obnovy řízení zcela bez významu (viz Lichnovský, O., Ondříšek, R., Nováková, P., Kostolanská, E., Rozehnal, T. Daňový řád. Komentář. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021).

37. Následně je nutno posoudit, zda došlo k nesprávnému úřednímu postupu. Při vydání platebního výměru na daň z převodu nemovitostí vycházel správce daně ze zápisu z katastru nemovitostí a z rozhodnutí Katastrálního úřadu Brno-venkov ze dne 1. 9. 2000, č. j. V11-4608/2000, jímž byl správce daně vázán dle § 28 odst. 1 ZSDP. Správce daně důvod tento zápis dle kupní smlouvy zpochybňovat – „S ohledem na základní zásady správního řízení, zejména zásadu hospodárnosti a zásadu omezené materiální pravdy, je přípustné, aby správní orgán založil své rozhodnutí výhradně jen na skutečnostech zjištěných z rozhodnutí jiného orgánu veřejné moci a další dokazování neprováděl“ (viz rozsudek NSS ze dne 5. 6. 2013, č. j. 6 Ads 163/2012-24). Až posléze byl žalobcem informován, že probíhá ve věci vlastnického práva řízení před civilními soudy.
38. Žalobce namítá, že v důsledku obnovy řízení fakticky došlo ke zrušení platebního výměru a uhrazená daň se stala neoprávněně zaplacenou. Přestože bylo posléze potvrzeno, že podpis jednatele žalobce byl zfalšován a daň byla vyměřena ve výši 0 Kč, nestalo se tak ani z důvodu nezákonnosti, ani z důvodu nesprávného úředního postupu, nýbrž v důsledku vyvstání nové skutkové okolnosti. Tím tedy nebyla splněna první podmínka, jíž je nutno pro přiznání úroku z neoprávněného jednání správce daně splnit.
39. Dle žalobce jednal správce daně nezákonně již od roku 2004, kdy měl znalecký posudek k dispozici. K tomuto je vhodné poznamenat, jak vyplývá ze Sdělení ve věci daně z převodu nemovitostí č. j. 1444/03/293962, podal žalobce k soudu žalobu ve věci nedoplatku na daň z převodu nemovitostí, kdy pravděpodobně probíhá určovací žaloba na předmětnou nemovitost. Pokud tedy o pravosti podpisu bylo vedeno řízení před civilními soudy, správce daně postupoval správně, pokud se rozhodl vyčkat na jeho výsledek. V takovém případě, pokud probíhá řízení o určení vlastnického práva k nemovitosti, nemůže být to, kdo je vlastník, podložen pouze údajem z katastru nemovitostí (viz rozsudek NSS ze dne 3. 2. 2005, č. j. 2 Afs 94/2004-50 – Ej 96/2005). Žalovaný v napadeném rozhodnutí tuto skutečnost řádně vysvětlil. Správně odkázal na nález Ústavního soudu ze dne 2. 4. 2019, sp. zn. II. ÚS 216/18 stran nežádoucí dvojkolejnosti u orgánu finanční správy a civilního soudu – „V době

podání prvního návrhu na obnovu řízení daňové orgány sice neměly pravomocný rozsudek o určení vlastnického práva, kterým by byly vázány, rozhodnutí civilních soudů se však očekávalo a v případě vlastního posouzení daňovými orgány hrozilo nebezpečí dvojkolejnosti rozhodování. Podle tebejší právní úpravy nebylo možné řízení ani přerušit ani stavět lhůty k vydání rozhodnutí [zákon o správě daní a poplatků neobsahoval ustanovení obdobné § 148 odst. 4 písm. b) daňového řádu o stavění lhůt po dobu řízení o otázce, o níž je příslušný rozhodnout soud a která je nezbytná pro správné stanovení daně], zamítnutí návrhu doplněné úvahou o absenci běhu objektivní lhůty pro podání návrhu na obnovu řízení bylo za těchto podmínek pochopitelné.“ Správce daně tedy nemohl obnovu řízení povolit, neboť v této době ještě nebylo civilními soudy rozhodnuto. V tomto, s ohledem na závěry Ústavního soudu, nelze spatřovat pochybení. Toto rozhodnutí o nepovolení obnovy řízení nebylo napadeno správní žalobou. Nedůvodná je tak i námitka žalobce, že v důsledku nesprávného formalistického postupu správce daně byl žalobce nucen podstoupit zdlouhavý soudní spor o povolení obnovy řízení. Bylo třeba vyčkat, až vlastnické právo bude určeno soudem, neboť žalobce sám správce daně upozornil na skutečnost, že se civilní řízení o určení vlastnického práva vede.

40. Spojuje-li tedy žalobce nárok na úrok z neoprávněného jednání správce daně již od roku 2004, kdy mělo započít jeho nezákonné jednání, nelze tomuto názoru přisvědčit. Jelikož žalobce nepodal proti tomuto rozhodnutí žalobu, jak soud uvedl výše, nedošlo tak ke splnění podmínky změny či zrušení rozhodnutí o stanovení daně pro nezákonnost. Také se nejednalo o rozhodnutí o stanovení daně.
41. Pokud k tomuto žalobce odkazuje na závěry Ústavního soudu v nálezu sp. zn. II. ÚS 216/18 stran věcného posouzení návrhu na obnovu řízení, nutno akcentovat, že tento závěr se týká návrhu na povolení obnovy z roku 2012. Soudní spor se ve věci druhého návrhu na povolení obnovy nevedl z důvodu trvání správce daně na soudním rozhodnutí ve věci vlastnického práva, nýbrž z důvodu posouzení a aplikace objektivní lhůty pro stanovení daně. Dle nálezu Ústavního soudu měla být zákonná objektivní lhůta pro stanovení daně výjimečně neaplikována, následkem její aplikace by došlo k protiústavnímu zasažení do základních práv žalobce.
42. Žalobce dále namítá, že závěr správce daně, že nedošlo k naplnění podmínek § 254 daňového řádu, je formalistický, nespravedlivý a v rozporu s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2017, č. j. 5 Afs 27/2017-45. Tento rozsudek shledává zdejší soud, stejně jako žalovaný, nepřiléhavým. Předmětný rozsudek se týkal otázky nároku na úrok z neoprávněného jednání správce daně v situaci, kdy došlo ke změně výše daně v doměřovacím řízení. Jednalo se o stanovení daně darovacích z bezplatně přidělených emisních povolenek. Soud se ztotožňuje se závěrem NSS v předmětném rozsudku, konkrétně s žalobcem v žalobě citovanou pasáží: *„Přiznáním úroku je postihováno negativní jednání (nezákonný postup) správce daně v rovině nalézací při stanovení daně; není přitom rozhodné, jakým způsobem či postupem, či v jakém „dílčím“ daňovém řízení (vyměřovacím či doměřovacím) tak správce daně učiní; rozhodné je pouze, zda při stanovení daně postupoval lege artis. .. Ve věci je podstatné, že správce daně na původně nesprávně stanovené dani setrval. Nejvyšší správní soud nevidí rozdíl v tom, zda správce daně daň nesprávně vyměří či zda setrvá (v doměřovacím řízení) na dani daňovým subjektem nesprávně (v řádném daňovém přiznání) uvedené a ubrazené. V obou případech totiž dochází k nezákonnému odčerpání majetku daňového subjektu v podobě plnění (daně) ve výši, k němuž ze zákona není povinen, popř. mu daňová povinnost nevznikne vůbec.“*
43. V nynějším případě však o situaci podobné výše uvedenému rozsudku nešlo. Vyměřovací a doměřovací řízení jsou dílčími daňovými řízeními nalézacími – řízeními o stanovení daně.

V případě žalobce však došlo ke změně (v návaznosti na závěry soudů) rozhodnutí o návrhu na obnovení řízení z roku 2012, tedy rozhodnutí, jímž bylo posuzováno naplnění podmínek pro aplikaci mimořádného opravného prostředku. Následně v obnoveném řízení daň nebyla stanovena, a to s ohledem na novou skutečnost, která nemohla být bez viny žalobce ani správce daně zohledněna v původním vyměřovacím řízení. Vyčkání na závěry civilních soudů rovněž aproboval ÚS, jak zdejší soud uvedl výše.

44. Dle žalobce bylo omezení vlastnického práva způsobeno nesprávným poučením Finančního ředitelství v Brně v rozhodnutí ze dne 21. 7. 2005, které mělo věc vrátit k dalšímu řízení s tím, že obnova měla být již v roce 2004 povolena. Tuto námitku žalobce uplatnil již v odvolání. Žalovaný k tomu uvedl, že k porušení práva vlastnit majetek podle čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod došlo v důsledku uvedení nesprávného poučení v kombinaci se zastavením řízení o obnově daňového řízení z důvodu opožděnosti návrhu na obnovu řízení ze dne 18. 12. 2012. Nelze konstatovat, že by zde došlo k naplnění podmínek pro přiznání úroku z neoprávněného jednání správce daně, neboť rozhodnutí správce daně nebylo zrušeno, změněno či prohlášeno za nicotné z důvodu nezákonnosti ani z důvodu nesprávného postupu správce daně.
45. Žalobce dále citoval rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2014, č. j. 7 Afs 94/2014-53: „*smyslem úroku je satisfakce osobám, které byly z titulu nezákonných rozhodnutí nebo nesprávného úředního postupu povinny uhradit finanční částky, které by jinak, nebýt nezákonného rozhodnutí, hradit nemusely*“. I se závěrem tohoto rozsudku se zdejší soud ztotožňuje. Uvedené však, jak již výše soud několikrát zdůraznil, se na nyní řešený případ nevztahuje.
46. Přestože tedy žalobce uhradil jemu vyměřenou daň včetně penále, nelze shledat splnění zákonných podmínek pro přiznání úroku z neoprávněného jednání správce daně.
47. V replice žalobce reaguje na vyjádření žalovaného stran nutnosti soudů zkoumat ústavnost a k nemožnosti uplatnění náhrady škody. Soudní řízení ve správním soudnictví je ovládáno zásadou koncentrace řízení, kdy účastník řízení může žalobní body uplatnit pouze ve lhůtě pro podání žaloby, tj. ve dvouměsíční lhůtě stanovené v § 71 odst. 2 s. ř. s. Jelikož replika byla soudu doručena až po uplynutí lhůty pro podání žaloby, nemůže krajský soud k těmto argumentům přihlížet. Soud by k tomuto mohl přihlídnout, ledaže by se jednalo o skutečnosti, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti; o tento případ se však v posuzované věci nejedná.
48. Soud se tak s ohledem na závěry nálezu Ústavního soudu, sp. zn. II. ÚS 216/18, ztotožnil se žalovaným. Krajský soud tak uzavírá, že daňové orgány nynější případ vyhodnotily správně, tedy že podmínky pro přiznání úroku z neoprávněného jednání správce daně ve smyslu § 254 daňového řádu nebyly splněny.

VI. Závěr a náklady řízení

49. Na základě výše uvedeného soud žalobu dle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl, neboť není důvodná.
50. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce ve věci úspěch neměl (žaloba byla jako nedůvodná zamítnuta), a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad

rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly, pročez mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 31. října 2023

Zuzana Bystřická v.r.
předsedkyně senátu